

APSTIPRINU
Transporta nelaimes gadījumu un
incidentu izmeklēšanas biroja
direktors I.A.Gaveika
Rīgā, 2017. gada 16 jūnijā

Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs

Publiskais pārskats

2016. gads

1. Pamatinformācija

1.1. Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja (turpmāk arī – Birojs) statuss

Birojs ir satiksmes ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas tika izveidots uz Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja bāzes saskaņā ar 2006.gada 12.decembra Ministru kabineta rīkojumu Nr.953 „Par smagu dzelzceļa avāriju izmeklēšanas institūciju” izveidi. Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojam pievienoja smagu dzelzceļa avāriju izmeklēšanas funkciju, kuru tas sāka pildīt ar 2007.gada 1.aprīli, kā rezultātā tika mainīts nosaukums „Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs” uz „Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs”. No 2011.gada 1.jūnija saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likumu Birojs veic jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanu.

Biroja darbības mērķis ir valsts pārvaldes funkcijas īstenošana aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu, dzelzceļa satiksmes negadījumu un jūras negadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā.

Biroja darbību nosaka Ministru kabineta 2005.gada 20.decembra noteikumi Nr. 973 „Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja nolikums”.

Biroja izmeklētāji savu darbu veic, ievērojot starptautiskos normatīvos aktus un nacionālos normatīvos aktus, kas regulē civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanu, dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanu un jūras negadījumu izmeklēšanu.

Saskaņā ar Likuma par budžetu un finanšu vadību Pārejas noteikumu 46.punktu Birojs no 2010.gada 1.janvāra ir no valsts budžeta nefinansēta iestāde. Birojs finansējumu saņem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā no ieņēmumiem par aeronavigācijas pakalpojumiem, no dzelzceļa infrastruktūras finansējuma un no VAS „Latvijas Jūras administrācija” līdzekļiem, kuri saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem izcenojumiem gūti par valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros sniegtajiem maksas pakalpojumiem.

1.2 Biroja darbības virzieni

Saskaņā ar likumu „Par aviāciju” un Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumiem Nr.423 „Civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas kārtība” Birojs:

- izmeklē civilās aviācijas nelaimes gadījumus, nopietnus incidentus un, ja tas nepieciešams lidojumu drošības uzlabošanai, arī incidentus;
- izstrādā rekomendācijas civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu cēloņu novēršanai turpmākajā civilās aviācijas darbībā;
- ziņo Satiksmes ministrijai par Latvijas Republikas teritorijā un citās valstīs notikušajiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem;
- ziņo ieinteresēto valstu civilās aviācijas institūcijām, personām un Starptautiskās civilās aviācijas organizācijai par Latvijas Republikas teritorijā notikušajiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem.

Birojs analizē nelaimes gadījumu un incidentu cēloņus, kā arī sistematizē un uzglabā informāciju par visiem civilās aviācijas nelaimes gadījumiem un incidentiem, kuros iesaistīti Latvijas Republikas Civilo gaisa kuģu reģistrā reģistrētie gaisa kuģi.

Saskaņā ar Dzelzceļa likumu, 2010.gada 26.oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.999 „Dzelzceļa satiksmes negadījumu klasifikācijas, izmeklēšanas un uzskaites kārtība” Birojs:

- organizē, veic un kontrolē smagu dzelzceļa avāriju un nopietnu negadījumu, pēc kuriem dzelzceļa ritošais sastāvs ir svītrojams no inventāra parka, izmeklēšanas darbības;
- izstrādā ieteikumus līdzīgu smagu dzelzceļa avāriju un nopietnu negadījumu novēršanai nākotnē;
- ziņo Satiksmes ministrijai par Latvijas Republikas teritorijā notikušajām smagajām dzelzceļa avārijām un nopietniem negadījumiem;
- par avārijas izmeklēšanas gaitu regulāri informē Valsts dzelzceļa tehnisko inspekciju, dzelzceļa satiksmes negadījumā iesaistīto dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju, pārvadātāju, cietušos un to radniekus, bojātās mantas īpašniekus, ražotājus, attiecīgos avārijas dienestus, personāla un lietotāju pārstāvjus.

Birojs analizē dzelzceļa satiksmes negadījumu cēloņus, kā arī sistematizē un uzglabā informāciju par visiem Biroja izmeklētajiem smagajām dzelzceļa satiksmes negadījumiem.

Saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likumu un Ministru kabineta 2011.gada 12.jūlija noteikumiem Nr.561 „Jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanas kārtība” Birojs:

- veic jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanu kuģošanas drošības jomā;
- izstrādā drošības rekomendācijas līdzīgu jūras negadījumu novēršanai nākotnē;
- lai novērstu līdzīgus jūras negadījumus un incidentus, papildus izmeklēšanai Birojs var veikt arī ar kuģošanas drošību saistītu datu vākšanu un teorētisku analīzi.

2. Biroja finanšu resursi un darbības rezultāti

Saskaņā ar likuma „Par aviāciju” 5.panta ceturto daļu Birojs aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas jomā tiek finansēts no ieņēmumu daļas par aeronavigācijas pakalpojumiem Rīgas lidojumu informācijas rajonā, kā arī saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem par aeronavigācijas pakalpojumu maksas sadales kārtību. Saskaņā ar Dzelzceļa likuma 33.¹ panta piekto daļu Birojs dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanas jomā tiek finansēts no dzelzceļa infrastruktūras finansējuma. Saskaņā ar Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likuma 8.¹ panta otro daļu Biroju jūras negadījumu un jūras incidentu izmeklēšanas jomā finansē no Latvijas Jūras administrācijas līdzekļiem, kuri saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem izcenojumiem gūti par valsts pārvaldes uzdevumu ietvaros sniegtajiem maksas pakalpojumiem, un citiem pašu ieņēmumiem.

2015.gada 30.septembrī ar Ministru kabineta rīkojumu Nr.590 „Par Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja 2016. gada budžeta apstiprināšanu” tika apstiprināti Biroja budžeta ieņēmumi un izdevumi 442 243 *euro* apmērā.

2016.gada 25.februārī Saeima galīgajā lasījumā pieņēma likumprojektu “Grozījumi Dzelzceļa likumā”, kur pārejas noteikumu 47.punktā tika noteikts, ka 2016., 2017. un 2018. gadā finansējums Birojam un vēsturiskā mantojuma dzelzceļam nedrīkst būt mazāks par finansējumu, kāds attiecīgi piešķirts 2015.gadam. Birojam 2015.gadā finansējums dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanas jomā bija 187 036 *euro*, bet, pamatojoties uz Publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāja valsts a/s „Latvijas dzelzceļš” 2015.gada jūlijā sniegto informāciju, 2016.gadā Biroja finansējums dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanas jomā tika samazināts par 20 973 *euro*. 2016.gada 18.maijā ar Ministru kabineta rīkojuma Nr.297 „Grozījumi Ministru kabineta 2015.gada 30.septembra rīkojumā Nr.590 „Par Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas biroja 2016.gada budžeta apstiprināšanu” Birojam noteiktais 2016.gada finansējums dzelzceļa satiksmes negadījumu izmeklēšanai 166 063 *euro* apjomā tika palielināts līdz 187 036 *euro* 2015.gada apjomā. Ar šiem rīkojuma grozījumiem Biroja budžeta ieņēmumi 2016.gadā tika noteikti 463 216 *euro* apmērā, kā arī pamatojoties uz Likuma par budžetu un finanšu vadību 6.¹ panta piekto daļu Biroja budžeta izdevumu daļa tika palielināta par maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu atlikumu uz 2016. gada 1. janvāri 174 261 *euro* apmērā.

Biroja darbības nodrošināšanai 2016. gadā tika izlietoti 461 660 *euro*, no tiem atlīdzībai 300 415 *euro*, precēm un pakalpojumiem 131 661 *euro* un kapitālieguldījumiem 29 584 *euro*.

Finansējums un tā izlietojums 2016. gadā:

(euro)

Nr.p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts ar rīkojumu	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	458 463	463 216	463 216
1.1	dotācijas	0	0	0
1.2.	maksas pakalpojumi un			

	citi pašu ieņēmumi	458 463	463 216	463 216
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	380 982	637 477	461 660
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	373 871	590 211	432 076
2.1.1.	kārtējie izdevumi	373 871	590 211	432 076
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	7 111	47 266	29 584

Birojs 2016.gadā aviācijas jomā ir pabeidzis viena aviācijas nelaimes gadījuma izmeklēšanu ar planieri AC4-ДУ, reģistrācijas Nr.RA-0423A, kas notika 2016. gada 4. maijā Daugavpils novada Kalkūnes pagasta Grīvas lidlaukā.

2016. gadā aviācijas jomā uzsāktas trīs nopietnu civilās aviācijas incidentu izmeklēšanas:

- 1) nopietna civilās aviācijas incidenta, kas notika 2016.gada 21.aprīlī ar gaisa kuģi Boeing 738 (reģ Nr. RYR-55RM) un gaisa kuģi EVOT (reģ. Nr. N503AL);
- 2) nopietna civilās aviācijas incidenta, kas notika 2016.gada 10.augustā Starptautiskās lidostas „Rīga” teritorijā ar gaisa kuģi Cessna 550 Citation Bravo (Reģ. Nr.YU-BTB);
- 3) nopietna civilās aviācijas incidenta, kas notika 2016.gada 17.septembrī Starptautiskās lidostas „Rīga” teritorijā ar gaisa kuģi „Bombardier Q400” (Reģ. Nr.YL-BAI).

2016. gadā dzelzceļa nodaļa veica četras sākotnējās negadījumu izvērtēšanas. Visos gadījumos tika pieņemts lēmums neuzsākt pilnu izmeklēšanu, jo šajos negadījumos netika konstatēta nelabvēlīga ietekme uz vilcienu kustības drošību.

Latvija tika iekļauta to dalībvalstu grupā, kurās prioritāri noteica izvērtēt dzelzceļa drošības stāvokli. Šajā sakarā notika Biroja dzelzceļa avāriju nodaļas darbības audits, ko veica Eiropas Komisija. Audits tika uzsākts 2016. gadā un noslēdzās 2017. gada februārī. 2016.gada laikā notika četras audita sanāksmes, kurās auditori pētīja Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas nodaļas darba rezultātus un dokumentāciju, kā arī intervēja Biroja darbiniekus.

2016. gadā Birojs saņēma 30 ziņojumus par jūras negadījumiem, no tiem 21 bija negadījumi ar tirdzniecības kuģiem, 1 negadījums ar jahtu, 4 negadījumi ar zvejas kuģiem, 3 negadījumi ar bunkerētājiem-tankkuģiem un 1 negadījums ar velkoni. Visos gadījumos notika negadījumu sākotnēja izmeklēšana/izvērtēšana, t.i., visu pieejamo datu vākšana un analīze un sadarbība ar izmeklēšanas birojiem Dānijā, Norvēģijā, Beļģijā, Singapūrā, Antīgvā un Barbudā, Kiprā, Maltā, Lietuvā, Igaunijā,

Panamā, kā arī sadarbība ar Latvijas valsts institūcijām -Valsts policiju, Krasta apsardzi, Valsts robežsardzi un kuģošanas drošības privātajām kompānijām Latvijā un ārvalstīs (atkarībā no kuģu karoga).

Pārskata gadā notika sadarbība ar Eiropas Jūras drošības aģentūru (EMSA) un Eiropas Komisiju jaunas jūras negadījumu datubāzes izveidē, kā arī ņemta dalība Nordic-Baltic sanāksmē kuģošanas drošības uzlabošanas jautājumos.

3. Biroja personāls

2016. gadā Birojā bija desmit amatu vietas: deviņas ierēdņa vietas un viena darbinieka amata vieta. Biroja darbinieku vidējais vecums pārskata gadā bija 51 gads. Birojā strādā 8 vīrieši un 2 sievietes.

Biroja darbinieku sadalījumu pa vecuma grupām 2016.gadā

Vecums (no - līdz)	Skaitis
36-50	6
51 un vairāk	4

Visiem Biroja darbiniekiem bija augstākā izglītība. Septiņiem biroja darbiniekiem bija augstākā tehniskā izglītība aviācijas, dzelzceļa un jūrmiecības jomā un trijiem darbiniekiem – augstākā izglītība sociālās zinātnēs.

Biroja personāla apmācība un kvalifikācijas paaugstināšana 2016.gadā

Biroja struktūrvienība	KURSI	MĀCĪBU VIETA	SKAITS
<i>ANGIIN* izmeklētāji</i>	Aviācijas nelaimes gadījumu izmeklēšanas kursi	Dienvidkalifornijas Drošības institūta kursi "Investigation in Safety Management Systems (ISMS)" Losandželosā, ASV	1
<i>ANGIIN izmeklētāji</i>	Aviācijas nelaimes gadījumu izmeklēšanas kursi	ASV Transporta drošības biroja rīkotajosursos "Helikopteru nelaimes gadījumu izmeklēšana" Vašingtonā, ASV	1
<i>DzAIN** izmeklētāji</i>	Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas kursi	Lielbritānijas izmeklēšanas biroja kursi "Infrastruktūra", "Nobraukšana no sliedēm" un "Zemes darbi uz dzelzceļa" Briselē, Beļģija	1
<i>DzAIN izmeklētāji</i>	Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas kursi	Eiropas dzelzceļa aģentūras kursi "Cilvēku faktors" un "Cilvēka faktors avāriju izmeklēšanā" Briselē,	1

		Beļģija	
<i>DzAIN izmeklētāji</i>	Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas kursi	Eiropas Dzelzceļa aģentūras kursi Satiksmes drošības sistēmas (SMS) un Kopējie drošības mērķi (CSM), Lisabonā, Portugāle.	1
<i>DzAIN izmeklētāji</i>	Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas kursi	Dienvīdkalifornijas Drošības Institūta mācību kursi "Cilvēka faktors negadījumu izmeklēšanā" Prāgā, Čehija	1
<i>JNIN*** izmeklētāji</i>	Jūras negadījumu izmeklēšanas kursi	Eiropas Jūras drošības aģentūras (EMSA) organizētie praktiskie treniņi Lisabonā, Portugālē	2
<i>JNIN izmeklētāji</i>	Jūras negadījumu izmeklēšanas kursi	Dienvīdkalifornijas Drošības Institūta mācību kursi "Cilvēka faktors negadījumu izmeklēšanā" Prāgā, Čehija	1

* - ANGIIN – Aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas nodaļa,

** - DzAIN – Dzelzceļa avāriju izmeklēšanas nodaļa

***JNIN – Jūras negadījumu izmeklēšanas nodaļa

4. Komunikācija ar sabiedrību

Birojs savā interneta mājaslapā ievieto nobeiguma ziņojumus par aviācijas nelaimes gadījumu un nopietnu incidentu izmeklēšanu, nobeiguma pārskatus par izmeklētajiem dzelzceļa satiksmes negadījumiem, izmeklēšanas ziņojumus par izmeklētajiem jūras negadījumiem un incidentiem, publiskos pārskatus, kā arī informāciju par Biroja budžeta izlietojumu, nodarbināto skaitu un darba samaksu. Caur Biroja interneta mājaslapu ikviena persona var uzdot jautājumus, uz kuriem tiek sniegtas atbildes.

5. Plāni nākamajam gadam

Saskaņā ar 2015.gada Starptautiskās civilās aviācijas organizācijas (ICAO) audita ziņojumā norādīto ir nepieciešams veikt grozījumus likumā "Par aviāciju", 2011.gada 31.maija Ministru kabineta noteikumos Nr. 423 „Civilās aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas kārtība”, lai atbilstu 1944.gada 7.decembra Konvencijas par starptautisko civilo aviāciju 13. Pielikuma prasībām.

2017. gadā tiks turpināts darbs pie Biroja izmeklētāju teorētiskām apmācībām un praktiskās sagatavotības, lai varētu paaugstināt nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas kvalitāti un paaugstināt drošību aviācijas, dzelzceļa un jūras transporta jomās. Tiks turpināti darbi pie aviācijas nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas

nodaļas, dzelzceļa avāriju izmeklēšanas nodaļas un jūras negadījumu izmeklēšanas nodaļas aprīkojuma pilnveidošanas, lai nodrošinātu pienācīgu izmeklēšanas kvalitāti.

Aviācijas nelaiemes gadījumos cietušo gaisa kuģu atlūzu uzglabāšanas angārā tiks turpināts darbs pie aprīkojuma pilnveidošanas, kā arī 2017.gadā izmeklētājiem tiks iegādāti darba apģērbi un individuālie aizsardzības līdzekļi, lai nodrošinātu augstu darba aizsardzību biroja izmeklētājiem.